

Sromowce Wyżne (Woj. Małopolskie)

Kościół pw. św. Stanisława BM

O KOŚCIELE :

Najstarsze informacje o kościele w Sromowcach sięgają roku 1614 wzg. 1634. Wtedy to w Wigilię Przemienienia Pańskiego Dunajec oderwał grunt zw. „Rozmyślenie” i kościół zabrał w powodzi. Po uniesieniu kościoła przez Dunajec, zbudowano nowy, ten jednak, że był drewniany - zgorzał w roku 1734. Istniało jeszcze kilka drewnianych przybytków, z których jeden znajdował się na terenie cmentarza kościelnego. Muruwany kościół w Sromowcach Wyżnych został zbudowany w roku 1875 przez parafian tutejszych przy współudziale Marceliego Drohojowskiego z Czorsztyna. W XIX wieku Sromowce Wyżne i Niżne należały do kacińskiej parafii w Krościenku n. Dun. Później włączono Sromowce Wyżne do parafii w Maniowach: funkcje duszpasterskie pełnili tu jednakże kapłani oddzielnie rezydujący w Sromowcach Wyżnych, jedynie akta parafialne znajdowały się w Maniowach. Rozdzieleniu od Maniów i usamodzielnieniu parafii sromowieckiej dokonano dopiero w roku 1943.

W Sromowcach Wyżnych rezydowali następujący Księża ekspozyci: Ks. Jakób Janczy /1844/, O. Wilhelm Zachenski - cysters ze Szczyrzyca/1846-50/ Ks. Wawrzyniec Banycz /1850-1862/, Ks. Wincenty Darzyński /1853-1860/, Ks. Jan Kundt - b. proboszcz z Podegrodzia /1860-1862/, Ks. Jan Korducki /1863-64/, Ks. Michał Szafarski, rodem z Czarnego Dunajca - kapłan lwowski /1865-1884/, Ks. Rafał Boryczewski /1888-1912/, Ks. Józef Kosibowicz /1913-1943/

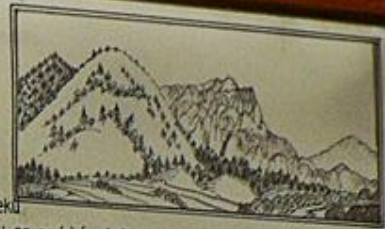
Administratorami parafii po Ks. Kosibowiczu byli: Ks. Jan Janowski /Gustkowicz - ukrywał się w czasie okupacji - rok 1943, Ks. Franciszek Ostalin /1943-47/ Ks. Karol Śmiech /1947-1954 r./ Ks. Aleksander Romer /1954-1970 r./ Ks. Władysław Król /1970-1975 r./ Ks. Bronisław Niemiec /1975-1986 r./ Ks. Edward Błetek /1986 - 1988 r./ Ks. Jan Piwowarczyk /1989 - 1998 r./ Ks. Marek Łukowski /1998-2004 r./ Ks. Kazimierz Turakiewicz /2004 - 11/ Ks. Józef Bednarczyk /2011-19/ Ks. M. Szlaga /2023

W roku 1982 dawny kościół wybudowany z kamienia został wyburzony, a w latach 1982-1984 wybudowano również kościół muruwany, powiększony, który zaspokaja aktualne potrzeby wspólnoty parafialnej liczącej 980 osób. Kamień węgielny pod nowy kościół poświęcił Papież Jan Paweł II w czerwcu 1983 r. W latach 1986-92 parafianie Sromowiec Wyżnych pod kierunkiem swoich duszpasterzy intensywnie pracowali nad udoskonaleniem i ulepszeniem obecnej świątyni wykazując w tym względzie ofiarność materialną oraz zaangażowanie we wszelkich pracach fizycznych. Wielką pomoc organizacyjną wykazała Duszpasterska Rada Parafialna. Praca i poświęcenie parafian zostały uwieńczone oraz nagrodzone **konsekracją świątyni w dniu 23 maja 1992 r.** przez Jego Eminencję Księdza Kardynała Franciszka Macharskiego - Arcybiskupa Metropolity Krakowskiego, który przy tej okazji ofiarował kościołowi w Sromowcach Wyżnych relikwie św. Stanisława B.M. umieszczając je w ołtarzu soborowym.

Sromowce Wyżne są jedną z najstarszych wiosek w Pieninach i jedną z najpiękniej położonych. W roku 1777 Sromowce liczyły domów 64, mieszkańców 309. W r. 1799 domów 72, mieszkańców 394. W r. 1824 domów 71, mieszkańców 395. W r. 1870 domów 88, mieszkańców 497. W r. 1880 domów 99, mieszkańców 560. Obecnie wieś liczy ponad 200 domów, mieszkańców 980 i jest przebudowywana ze względu na budowę zapory na Dunajcu /oddanej do użytku w 1977r./

KRONIKA PARAFII SROMOWCE WYŻNE

Dzieje Sromowiec zespalają się organicznie z historią Ziemi Pienińskiej. Już w XIII wieku Klasztor Sióstr Klarysek w Starym Sączu posiada z nadania królewskiego Pieniny, aż po rejony na zachód od Czorsztyna a zatem i Sromowce. Wtedy to ożywiły się szlaki komunikacyjne przez Pieniny, wyrobione przez kupców greckich, rzymskich i innych. Sromowce znalazły się zatem przy ważnym trakcie starożytnym idącym z Włoch, przez Koszyce, Lwocza, Kieżmark, Spiska Stara Wieś, Nowy Targ – na północ do Bałtyku.

W XIV wieku, po najeździe Tatarów, nastaje nowa faza osadnictwa w Pieniinach na prawie niemieckim. Niemieccy koloniści napływają od południa i wszędzie wprowadzają osiedleńcze prawo saksońskie. Kolonizacja ta zatrzymała się za czasów Kazimierza Wielkiego. Do najstarszych siedzib wraz z Czorsztynem należą właśnie Sromowce, jest to jedna z najstarszych osad u stóp Pienin.

Sromowce Wyżne nosiły najpierw nazwę **Przekop**. Nazwa ta pochodzi prawdopodobnie od przekopywania lasów tej wioski dla stworzenia drogi, którą broniącej przejścia przez Dunajec. W roku 1323 Księżna SS. Klarysek Konstancja wydała przywilej dla Niemca Eberharda na sokiłstwo w Przekopie. W XIV wieku powstała też nowa niemiecka nazwa tej wsi **Szran** / Schranne - Jellspalt - szczelina skalna /. Inni wywodzą tę nazwę od rzekonoj wsi Szran. Dokument z r.1325 podaje, że współwłaścicielem sokiłstwa wioski był Niemiec „Sobinus dictus Sran”.

W roku 1327 została erygowana parafia Sromowce Wyżne p. w. św. Stanisława B.M. – tak podają akta Kuri Biskupiej w Krakowie.

W Sromowcach dokonano się w 1534 na Sromowce Wyżne i Niżne / Sromowicz Superior et Inferior /. Należy dodać, że Czorsztyn miał w Przekopie - Sromowcach własną kopalnię, na górze - Zamczysku / zanek z drzewa cisowego przetrwał do r.1709, spalony przez Szwedów /

Na przelomie XIV i XV wieku odbywał się od Bałkanów napływ pasterzy rumuńskich i abaskich do Pienin. Włoskie prawo lokacji popierało tu gospodarkę hodowlano-pasterską. W tym czasie obszar Pienin zostaje oddany w zastaw starostom dla zabezpieczenia wierzytelności pożyczonej królom.

Z ważniejszych dat historycznych :

W roku 1423 na polach Sromowiec naprzeciw Starej Wsi nad Dunajcem, doszło do spotkania Jagielly z Zygmuntem Luksemburskim / wznika u J. Długosza /.

W rok później cesarz Zygmunt dążąc na koronację królowej Zofii, zatrzymał się ponownie w Sromowcach, dokąd przybył również król duński Ergk.

Do końca XVI w. całe starostwo Czorsztyńskie liczyło 12 osad wiejskich, między nimi też Sromowce – były to osady małe i słabo zaludnione.

Starostowie rządzący twardą ręką, żądali powszechnie robocizny, danin i czynszów, wprowadzali pańszczyznę / w Sromowcach płacano tylko czynsz /.

Nie ma danych odnośnie udziału włościan ze Sromowiec w buntach społecznych przeciw okrutnym starostom / warte na Nowy Targ 1630, 1631 oraz bunt Kołki-

Napierskiego w 1651 r. /

Do roku 1797 dobra czorsztyńskie objął rząd austriacki. Potem rząd austr. sprzedał część tych dóbr Janowi Drohojowskiemu / Sromowce Wyżne i Niżne, Czorsztyn, Kluszkowce, Hałuszowa, Krośnica / i w jego rodzinie pozostały aż do 1945 roku.

zdjęcia: *Jan Nitecki*

zdjęcie w czerwonej obwódce zapożyczono z:
<http://www.parafiasromowce.pl/uploads/news/l/f38f1d1a6a57e3a5dc9650b46315132d.JPG>